

[Bertel Pedersen.]

erhvervsmæssige udvikling i visse egne af landet er hensynet til, at disse egne befolkning kan opnå at få andel i samfundets almindelige økonomiske, sociale og kulturelle fremgang.

Den udvikling, der i væsentlig grad har ændret vort lands økonomiske struktur, er industriens ekspansion. Man havde for 15 år siden vel ikke anset det for sandsynligt, at udviklingen ville gå så stærkt, som tilfældet har været. Når dertil kom, at industrivirk-somhederne samlede sig i de traditionelt udviklede egne omkring København og forstæderne samt i de store provinsbyer, hvor kommunikationsmidlerne med veje, baner, havne var godt udviklet, var det naturligt, at disse områder trak de store mængder af arbejdskraft til sig. Det har for disse områder skabt visse vanskeligheder med boliger, skoler og øvrige faciliteter og ikke mindst med hensyn til de trafikale spørgsmål, som er kendetegnet for storbyernes problemer.

Loven om egnsudvikling, som blev gennemført i 1958, var det første forsøg, hvor man fra statens side radikalt satte ind på at styre lidt af udviklingen, så at man kunne fastholde arbejdskraften ude i provinsområderne og samtidig afhjælpe en stigende arbejdsløshed i yderkanterne af landet ved hjælp af finansiering med statsgarantier til udvikling af industrierhverv m. m.

Derefter fulgte loven af 16. maj 1962, som yderligere blev udbygget med lån til kommunerne i disse områder til opførelse af industrihuse. Loven af 4. april 1960 om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder indgik i 1962 i egnsudviklingsloven, men kunne benyttes uden for disse særlige områder.

Disse to loves gennemførelse affødte en meget skarp debat i det høje ting. Venstre og de konservative var konsekvent modstandere af forslagen, især i 1958. Man frygtede statsdirigering og socialisering af det erhvervsliv, som skulle igangsættes i de egne, hvor udviklingen stagnerede eller var gået i stå. I 1962 opnåedes heller ikke enighed om loven; det var partiet venstre, der var den skarpe modstander, hvorimod der fra konservativ side ligesom var en mildning i luften, og man kunne fornemme et vist hensyn til de svagest udviklede områder i landet,

men principielt stemte man imod loven. Dog kan det være interessant at høre, hvad den konservative ordfører, hr. Knud Thomsen, der afsluttede debatten ved tredjebehandlingen, udtalte. Jeg vil citere fra Folketingstidende 1961-62 sp. 4763:

„Det foreliggende lovforslag, som formentlig bliver til lov i løbet af kort tid, kan bidrage til en hensigtsmæssig erhvervslokalisering. Det, vi har imod det, er, at det samtidig er blevet til et lovforslag om en generel erhvervsstøtte, der gælder for hele landet. Det er det afsnit af lovforslaget, der jo er stærkt udvidet, som vi først og fremmest har noget imod.“

Når handelsministeren nu har taget bestemmelserne om garantier for lån til industrivirksomheder ud af forslaget til lov om egnsudvikling, skulle dette måske give øgede muligheder for en bredere tilslutning til det foreliggende lovforslag om egnsudvikling.

Derudover bør det vel bemærkes, at der rundt omkring i landet i de lokale erhvervsråd og de regionale egnsudviklingsråd er en betydelig interesse for denne lov. Man har benyttet loven, ja, man regner simpelt hen med den i de egne, hvor behovet er størst. Man har her opdaget, at loven ikke er baseret på statsdirigering og socialisering, men at lovforslaget er en hjælp til en sund udvikling eller hjælp til selvhjælp.

De områder, der specielt har været omfattet af egnsudviklingsloven, er Nordjylland, Vestjylland og Sønderjylland samt Maribo amt, og ser vi på arbejdsløshedsstatistikken, er det særlig i de nordjyske amter, man har vanskeligheder. Arbejdsløsheden er i disse områder dobbelt så stor som den gennemsnitlige ledighed for hele landet, således at der på dette felt stadig er brug for loven om egnsudvikling.

Lovforslaget giver rådet mulighed for at indstille til handelsministeren, om der i andre egne af landet måtte opstå sådanne forhold, at lovens bistandsordninger bør bringes i anvendelse, og handelsministeren kan lade disse områder omfatte af loven. Jeg skal ikke undlade ved denne lejlighed at nævne et eksempel mere, nemlig Bornholms amt, hvor befolkningen er ved at ændre struktur på grund af afvandring af de yngre årgange; dermed indtræder de tilstande, hvor industrien stagnerer, indkomstudvik-